

Turizam Grada Ivanić-Grada

Brcko, Filip

Undergraduate thesis / Završni rad

2020

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Science / Sveučilište u Zagrebu, Prirodoslovno-matematički fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:217:772265>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2023-09-27**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the Faculty of Science - University of Zagreb](#)

Sveučilište u Zagrebu
Prirodoslovno-matematički fakultet
Geografski odsjek

Filip Brcko

Turizam Grada Ivanić-Grada

Prvostupnički rad

Mentor: prof. dr. sc. Zoran Curić

Ocjena: _____

Potpis: _____

Zagreb, 2020.

Sveučilište u Zagrebu
Prirodoslovno-matematički fakultet
Geografski odsjek

Prvostupnički rad

Turizam Grada Ivanić Grada

Filip Brcko

Izvadak: U Hrvatskoj je turizam najperspektivnija grana gospodarstva, te on ima veliku važnost za Hrvatsku. On nažalost nije jednoliko razvijen u cijeloj državi, pa je cilj ovog rada analizirati turizam na području Grada Ivanić-Grada koji se nalazi u nerazvijenijoj peripanonskoj turističkoj regiji. Prvi dio rada odnosi se na analizu prirodno-geografskih faktora razvoja turizma (klima, reljef, hidrografski elementi i biljni i životinjski svijet), društveno-geografskih faktora (kulturni spomenici, kulturne ustanove, kulturne manifestacije), komunikacijskih, receptivnih i posredničkih faktora. Zatim su pomoću grafova i tablica prikazani i analizirani pokazatelji razvoja turizma, a nakon toga slijedi opisivanje vrsta turizma i turističkih atrakcija Grada Ivanić-Grada. U tom dijelu biti će opisane samo najvažnije vrste turizma, a to su kulturni, zdravstveni, seoski, cikloturizam, te lovni i ribolovni turizam, a uz to će opisane biti i same atrakcije poput Naftalana, Bučijade ili seoskog turizma Kezele. U zadnjem poglavlju razrade biti će prikazana strategija razvoja turizma Grada Ivanić-Grada za razdoblje od 2018 do 2023 godine, a na kraju će biti donesen zaključak o ovoj temi.

24 stranica, 7 grafičkih priloga, 5 tablica, 51 bibliografskih referenci; izvornik na hrvatskom jeziku

Ključne riječi: turizam, Grad Ivanić-Grad, kulturne manifestacije, seoski turizam, Naftalan,

Voditelj: prof. dr. sc. Zoran Curić

Tema prihvaćena: 16. 1. 2020.

Datum obrane: 24. 9. 2020.

Rad je pohranjen u Središnjoj geografskoj knjižnici Prirodoslovno-matematičkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Marulićev trg 19, Zagreb, Hrvatska.

BASIC DOCUMENTATION CARD

University of Zagreb
Faculty of Science
Department of Geography

Undergraduate Thesis

Tourism of Town of Ivanić-Grad

Filip Brcko

Abstract: In Croatia, tourism is the most promising branch of economy, and it has a great importance to Croatia. Unfortunately it isn't equally developed in the whole county, so the goal of this work is to analyze tourism in the Town of Ivanić-Grad that is located in a less developed peripanonian tourism region. The first part of this work will be concerned about the analysis of natural-geographical factors of tourism development (climate, relief, hydrographic elements and flora and fauna), socio-geographical factors (cultural monuments, cultural institutions, cultural manifestations), communication, receptive and mediating factors. Next, the indicators of tourism development will be shown and analyzed, with the help of graphs and tables, and after that follows description of types of tourism and tourism attractions in the Town of Ivanić-Grad. Only the most important types of tourism will be described there, and those are cultural, health, rural, cycling, hunting and fishing tourism. Alongside them will be described the attractions like Naftalan, Bučijada or rural tourism Kezele. In the last chapter of elaboration, there will be presented the strategy of tourism development for Town of Ivanić-Grad in a period from year 2018 to 2023, and in the end a conclusion about this subject.

24 pages, 7 figures, 5 tables, 51 references; original in Croatian

Keywords: tourism, Town of Ivanić-Grad, cultural events, rural tourism, Naftalan

Supervisor: Zoran Curić, PhD, Full Professor

UndergraduateThesis title accepted: 16/01/2020

Undergraduate Thesis defense: 24/09/2020

Thesis deposited in Central Geographic Library, Faculty of Science, University of Zagreb, Marulićev trg 19, Zagreb, Croatia

SADRŽAJ

1. UVOD	1
1.1. CILJ RADA I METODOLOGIJA	1
1.2. PODRUČJE ISTRAŽIVANJA	2
2. FAKTORI RAZVOJA TURIZMA	3
2.1. PRIRODNO-GEOGRAFSKI	3
2.1.1. Klima	3
2.1.2. Reljef	4
2.1.3. Hidrografski elementi	4
2.1.4. Biljni pokrov i životinjske vrste	4
2.2. DRUŠTVENO-GEOGRAFSKI	5
2.2.1. Kulturni spomenici	5
2.2.2. Kulturne ustanove	5
2.2.3. Kulturne manifestacije	6
2.3. KOMUNIKACIJSKI	7
2.3.1. Cestovni promet	7
2.3.2. Željeznički promet	7
2.4. RECEPTIVNI	8
2.5. POSREDNIČKI	9
3. POKAZATELJI RAZVOJA TURIZMA	10
4. VRSTE TURIZMA I TURISTIČKE ATRAKCIJE GRADA IVANIĆ-GRADA	16
4.1. KULTURNI TURIZAM	16
4.1.1. Muzeji	16
4.1.1.1. Gradski muzej Ivanić-Grad	16
4.1.1.2. Tematski znanstveno-edukativni park/Muzej naftnog rudarstva na lokalitetu Petica	17
4.1.1.3. <i>Muzej izvan muzeja</i>	17
4.1.2. Kulturne manifestacije	17
4.1.2.1. Bučijada	17
4.1.2.2. Sajam inovacija uz Festival igračaka i dječjih zborova	18
4.1.2.3. Lipanj u Ivanić-Gradu	18
4.1.2.4. Ostale manifestacije	19
4.2. ZDRAVSTVENI TURIZAM U SPECIJALNOJ BOLNICI NAFTALAN	19
4.3. SEOSKI TURIZAM	20

4.4.OSTALI OBLICI TURIZMA	21
4.4.1. Cikloturizam	21
4.4.2. Lovni i ribolovni turizam	21
5. BUDUĆI TURISTIČKI RAZVOJ	22
6. ZAKLJUČAK	24
Popis literature	V
Popis izvora	V
Popis slika i tablica	IX

1. UVOD

Turizam, "kao skup odnosa i pojava vezanih za aktivnosti osoba koje putuju i borave u mjestima izvan naselja svoga stalnog boravka, duže od jednog, a kraće od godinu dana", je u današnje vrijeme globalni proces, i jedna od najvažnijih gospodarskih djelatnosti na Zemlji (Curić i dr., 2013, 9). Prema podacima UNWTO-a (2019), 2018. godine bilo je oko 1,4 milijarde međunarodnih turističkih dolazaka, dok su prihodi od međunarodnog turizma iznosili oko 1,7 bilijuna američkih dolara.

U Hrvatskoj je turizam najperspektivnija grana gospodarstva, a razlog tome je kombinacija brojnih prirodno-geografskih (toplo i čisto Jadransko more, razvedena obala, sredozemna klima, brojne toplice u unutrašnjosti) i društveno-geografskih (brojni kulturno-povijesni spomenici) atrakcija, te dobar prometno-geografski položaj u odnosu na europske emitivne turističke države. U 2019. godini, Hrvatska je bilježila 19,5 milijuna turističkih dolazaka (od toga 17,3 mil. stranih), te 91,2 milijuna noćenja (od čega 84,1 mil. stranih), a prema procjenama udio turizma u BDP-u je iznosio gotovo 20% (Ministarstvo turizma Republike Hrvatske prema DZS, 2020). Ove brojke ukazuju koliko važnost turizam ima za Hrvatsku, a ta važnost se ne očituje samo u prihodima, već i u otvaranju brojnih radnih mjesta i poboljšanju imidža države u Svijetu. Turistički najrazvijenija regija je ona Sjevernog primorja, zatim slijedi Južno primorje, a za njima turistički jako zaostaju kontinentalne regije: Gorska, Panonska i Peripanonska, čiji je dio i Grad Ivanić-Grad.

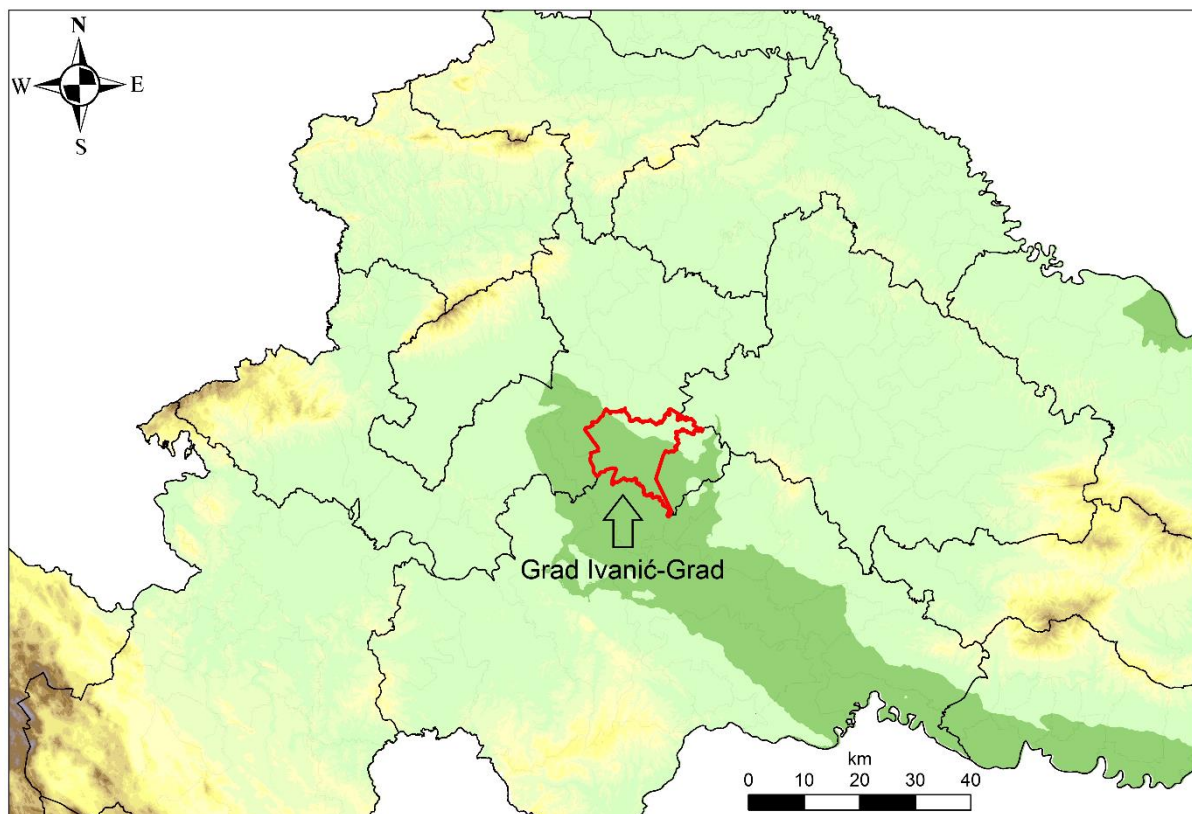
1.1. CILJ RADA I METODOLOGIJA

Cilj ovog prvostupničkog rada biti će analizirati faktore razvoja turizma i pokazatelje razvoja turizma, prikazati vrste turizma i turističke atrakcije na promatranom području, te analizirati budući turistički razvoj pomoću Strategije Grada. U svrhu ovog rada provest će se terensko istraživanje autora, analizirat će se brojna stručna literatura povezana s turizmom, izvori o pokazateljima razvoja turizma, brojni članci povezani s turističkim atraktivnostima Grada, te na kraju i Strategija razvoja turizma Ivanić-Grada.

1.2. PODRUČJE ISTRAŽIVANJA

Grad Ivanić-Grad nalazi se u jugoistočnom dijelu Zagrebačke županije. Na jugu graniči sa Sisačko-moslavačkom županijom, a malim dijelom na sjeveroistoku s Bjelovarsko-bilogorskom županijom te stoga, kako je već rečeno, pripada Peripanonskoj turističkoj regiji. Područje grada kao jedinice lokalne samouprave sastoji se od 19 naselja: Caginec, Deanovec, Derežani, Graberje Ivaničko, Greda Breška, Ivanić-Grad, Lepšić, Lijevi Dubrovčak, Opatinec, Posavski Bregi, Prečno, Prerovec, Šemovec Breški, Šumećani, Tarno, Topolje, Trebovec, Zaklepica i Zelina Breška, a ono se prostire na površini od 173,57 km² (Karzen i Karzen d.o.o., 2017).

Prema posljednjem popisu stanovništva 2011. godine, Grad Ivanić-Grad je imao 14.548 stanovnika. Od toga je najviše imalo naselje Ivanić-Grad (9.379), dok niti jedno drugo naselje nije imalo više od 1.000 stanovnika (DZS, 2013). Obzirom na površinu, to nam daje gustoću od 83,84 st/km² što je više od prosjeka Republike Hrvatske.

Sl. 1. Položaj Grada Ivanić-Grada

Izvor: autor prema GIS Data (2005)

2. FAKTORI RAZVOJA TURIZMA

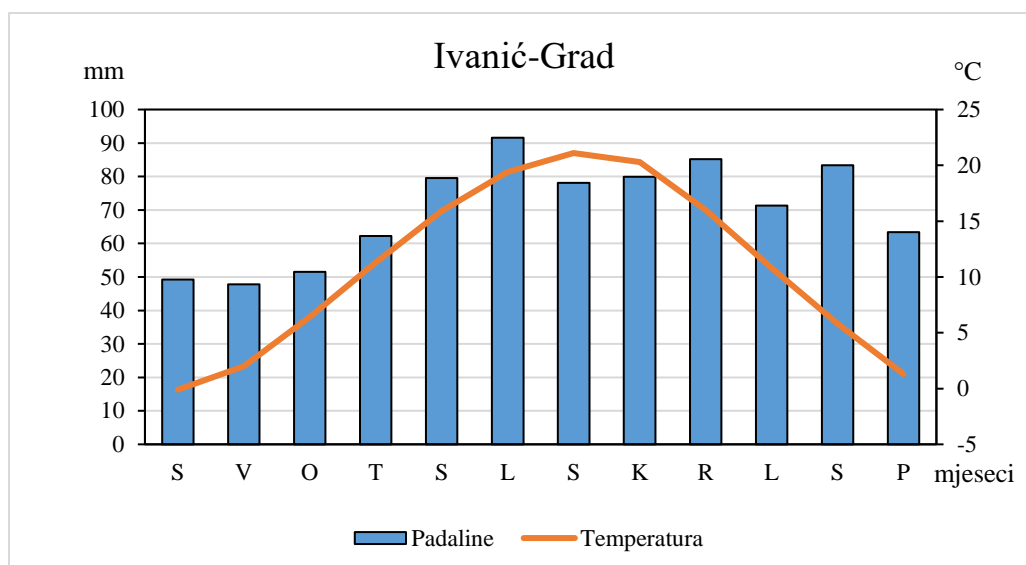
Na razvoj turizma nekog područja utječu faktori potražnje (push ili pokretački faktori), faktori ponude (pull ili atraktivni faktori) te posrednički faktori. Faktori potražnje djeluju u područjima iz kojih turisti dolaze te oni mogu biti objektivnog (kao npr. životni standard, slobodno vrijeme, životna sredina) i subjektivnog karaktera što se odnosi na različite motivacijske faktore pojedinaca (Kadušić i dr., 2018). Faktori ponude se dijele na prirodno-geografske, društveno-geografske, komunikacijske i receptivne faktore, te su to uglavnom odlučujući faktori kod odabira destinacije putovanja turista pa će stoga oni biti detaljnije obrađeni u ovom radu.

2.1. PRIRODNO-GEOGRAFSKI

Prirodno-geografski faktori razvoja turizma važan su dio atrakcijske osnove prostora, te o njima uglavnom ovise glavne vrste turizma nekog područja, poput npr. kupališnog turizma u hrvatskom primorju kojem pogoduju sredozemna klima i svojstva mora, ili skijališnog turizma u talijanskim Alpama kojem pogoduju snježno šumska klima i geomorfološki resursi (Kadušić i dr., 2018). Na području Grada Ivanić-Grada na turistički razvoj utječu klima, reljef, hidrografske elemente te biljni pokrov i životinjske vrste, dok zaštićenih područja, koja također spadaju pod turistički atraktivne prirodno-geografske elemente, na području Grada nema (najbliži je PP Lonjsko polje).

2.1.1. Klima

Hrvatska se u potpunosti nalazi u sjevernom umjerenom klimatskom pojasu, a različite vrste klime unutar nje ovise o reljefu i raspodjeli kopna i mora, te stoga imamo sredozemnu klimu uz obalu Dalmacije, snježno šumsku na najvišim vrhovima, umjereno-toplu vlažnu s vrućim ljetima uz obalu Sjevernog Hrvatskog primorja, u unutrašnjosti Istre i Dalmacije, te umjereno-toplu vlažnu klimu s toplim ljetima u ostatku Hrvatske, pa stoga i u Gradu Ivanić-Gradu. Iako Ivanić-Grad nema stanice za mjerenje temperature i količine oborina, metodama interpolacije možemo procijeniti njihove vrijednosti. Za ovaj slučaj korištene su mjerne stanice Zagreb Maksimir, Sisak, Bjelovar i Križevci. Kao što sl. 2 prikazuje, Ivanić-Grad prima umjerene količine padalina tokom cijele godine, a niti jedan mjesec nije ekstremno hladan niti vruć. Stoga možemo zaključiti kako klimatski faktori pogoduju razvoju turizma u Ivanić-Gradu tokom cijele godine.

Sl. 2. Procijenjeni klimatski dijagram Grada Ivanić-Grada

Izvor: autor prema DHMZ, 2020

2.1.2. Reljef

Područje Grada Ivanić-Grada je prilično zaravnjeno, a malo veća dinamika reljefa se javlja na njenom istoku, odnosno prema naselju Šumećani, te stoga reljef ima minimalan utjecaj na razvoj određenih oblika turizma.

2.1.3. Hidrografski elementi

Na području Grada Ivanić-Grada mogu se izdvojiti tri važnija hidrografska elementa: rijeka Lonja, rijeka Sava na krajnjem jugu Grada i rubni sjeverozapadni dio močvare Lonjskog polja. Potencijala za razvoj turizma na temelju ovih elemenata nema mnogo. Rijeka Lonja nema adekvatna svojstva (poput npr. čistoće) za razvoj kupališnog turizma, no uz nju je novoizgrađena šetnica koja služi kao dopunski element za turiste i pacijente (koji se često ponašaju kao turisti) smještene u Naftalanu, rijeka Sava ima malen potencijal za razvoj ribolovnog i kupališnog turizma, a u močvarnom području je glavna djelatnost eksploatacija nafte, te stoga nisu razvijeni potencijali za eko-turizam te lovni i ribolovni turizam.

Najvažniji hidrografski element su geotermalna izvorišta prirodno slane vode, uz koje se veže popularno termalno lječilište Naftalan (Karzen i Karzen d.o.o., 2017).

2.1.4. Biljni pokrov i životinjske vrste

Ovaj prirodno-geografski faktor predstavlja jedan od najvećih turističkih potencijala ovog područja, a najviše se u tome ističe šuma Žutica. Ova šuma se prostire u poplavnom području

Lonjskog polja, a glavna gospodarska funkcija joj je eksploatacija nafte i plina. Od životinjskih vrsta prevladavaju brojni kukci, vodozemci, gmazovi, ptice, ribe i sisavci, a biljni pokrov karakteriziraju šume običnog graba i hrasta lužnjaka, te pašnjaci koji su izrazito popularni kod lokalnog stanovništva radi odmora i rekreacije (Čudesna šuma Žutica, n.d.). Druga bitna šuma je Šuma Marča koja se nalazi na području naselja Graberje Ivaničko i Šumećani. Ona nema toliku važnost kao Žutica, no također je dom brojnim biljnim i životinjskih vrstama, te stoga ima potencijala za razvoj eko-turizma.

2.2. DRUŠTVENO-GEOGRAFSKI

Osim prirodnih faktora, za razvoj turizma na određenom području su važni i društveno-geografski faktori, odnosno "svi elementi nastali ljudskim djelovanjem, koji čine kulturno-povijesno naslijeđe nekog društva" (Kadušić i dr., 2018, 117). Pod njih ubrajamo kulturne spomenike, kulturne ustanove i kulturne manifestacije. Grad Ivanić-Grad je područje s bogatom kulturnom baštinom, te stoga ona ima veliki potencijal za razvoj turizma.

2.2.1. Kulturni spomenici

Od kulturnih spomenika najviše se ističe spomenička cjelina Starog grada iz kojeg se proširio današnji Ivanić, a kojemu je u prošlosti važna funkcija bila ona obrambena od Osmanlija (Grad Ivanić-Grad, 2014). Brojni su sakralni objekti poput Crkve sv. Petra ili Crkve sv. Jakova, a također je velik broj spomenika memorijalne baštine, odnosno spomenici i spomen ploče podignute u čast važnim događajima i povijesnim ličnostima: spomenik tisućgodišnjici Hrvatskoga kraljevstva i spomenik poginulim braniteljima Domovinskog rata s područja Ivanić-Grada, Kloštar Ivanića i Križa, spomenik Ivanu Švearu, spomenik žrtvama fašizma, spomenik Vladimiru Nazoru, spomen ploča Stjepana Grgca, spomen ploča Đuri Stjepanu Deželiću i spomen ploča povodom stote obljetnice rođenja dr. Jurja Krnjevića. Također vrijedi spomenuti kuću Kundek koja je u prošlosti ispunjavala potrebe obrazovanja i kulture, te tradicijski čardak (Karzen i Karzen d.o.o., 2017).

2.2.2. Kulturne ustanove

Što se tiče kulturnih ustanova, najveću turističku važnost imaju tri muzeja: Gradski muzej Ivanić-Grad, Muzej naftnog rudarstva i energetike *Petica* u Graberju Ivaničkom, te tzv. *Muzej izvan muzeja* koji koordinira djelovanje Muzeja u različitim izmještenim baštinskim objektima na širem području Grada, neovisno o tome jesu li ti objekti u vlasništvu Muzeja ili ne (Pust

Škrgulja, 2018). Od ostalih ustanova važno je spomenuti Visoku školu Ivanić-Grad koja je s radom započela akademske godine 2018./2019., a koja ove godine organizira Međunarodni znanstveno-stručni skup "Fizioterapija u sportu, rekreaciji i wellnessu", te Pučko otvoreno učilište Ivanić-Grad u sklopu kojeg se nalazi novoobnovljena knjižnica koja će biti domaćin svečanog otvorenja Mjeseca hrvatske knjige 2020. godine (Knjižnice grada Zagreba, 2020; Visoka škola Ivanić-Grad, 2020).

2.2.3. Kulturne manifestacije

Ako postoji nešto po čemu bi se Grad Ivanić-Grad mogao izdvojiti kao turistički atraktivno područje, onda su to kulturne manifestacije koje su, kao što to tab. 1 prikazuje, raspoređene tokom cijele godine.

Tab. 1. Kulturne manifestacije u Gradu Ivanić-Gradu tokom godine

Mjesec	Manifestacije
Siječanj	Proslava Vincekovo
Veljača	Umirovljenički fašnik
Ožujak	Festival ženskih pjevačkih skupina
Travanj	Vuzemnica na Savi, pješački i biciklistički pohod turističkim putovima "Od kleti do kleti", ŠkrletOVO*
Svibanj	Sajam inovacija uz Festival igračaka i dječjih zborova, ŠkrletOVO*
Lipanj	Žabarski festival i Dani grada
Srpanj	Sveta Ana u Breškoj Gredi
Kolovoz	Johannesburg Fest, Međunarodna biciklistička utrka Memorijal Stjepan Grgac, Oldtimer rally
Rujan	
Listopad	Bučijada
Studeni	Smotra muških pjevačkih skupina Hrvatske
Prosinac	Advent u Ivaniću

*manifestacija ŠkrletOVO se održava u travnju ili u svibnju, obzirom da je to nova manifestacija za koju je potrebno tek odrediti najbolje vrijeme održavanja

Izvor: autor prema Karzen i Karzen d.o.o., 2017; Turistička zajednica Grada Ivanić-Grada, n.d.d

Iako one trenutno imaju uglavnom lokalnu važnost, postoje veliki potencijali za njihovu bolju valorizaciju kojom bi one dobile nacionalno i međunarodno značenje obzirom na njihovu originalnost, zanimljivost i dobru organiziranost (Karzen i Karzen d.o.o., 2017).

2.3. KOMUNIKACIJSKI

Kao što je već rečeno, Grad Ivanić-Grad se nalazi u jugoistočnom dijelu Zagrebačke županije, te se stoga može reći da ima dobar turističko-geografski položaj jer se nalazi na oko pola sata vožnje automobilom, i 50-ak minuta vožnje vlakom od Zagreba koji je najveće emitivno područje Hrvatske. Sa Zagrebom, a i ostatkom Hrvatske, Ivanić-Grad je povezan cestovnim i željezničkim prometom, a također i riječnim prometom obzirom da skela na Savi povezuje Lijevi Dubrovčak s Desnim Dubrovčakom koji je u sastavu općine Martinska Ves (Sisačko-moslavačka županija). Grad ima i zračnu infrastrukturu koju čini jedno letjelište lokalnog značenja u naselju Breška Greda, no ono nije u funkciji jer nema potrebne dozvole (Karzen i Karzen d.o.o., 2017).

2.3.1. Cestovni promet

Najveću važnost za Grad Ivanić-Grad u cestovnom prometu ima autocesta A3, odnosno Posavska autocesta koja prolazi od slovenske granice, preko Zagreba i Sl. Broda do Lipovca, odnosno granice sa Srbijom. Osim što ima nacionalno značenje jer povezuje središnju i istočnu Hrvatsku, ova autocesta ima i međunarodno značenje jer je dio europskog prometnog koridora X. koji spaja Salzburg i Solun, odnosno središnju i jugoistočnu Europu (Jakovčić, 2016). Veliku važnost ima i državna cesta D43 koja se pruža u smjeru sjever-jug od Đurđevca, preko Bjelovara i Čazme do autoceste A3 odnosno Ivanić-Grada (OpenStreetMap, 2020). Na tim cestama najveću važnost ima promet osobnim automobilima, a važan je i promet autobusima koji na dnevnoj bazi putuju na relaciji Ivanić-Grad – Zagreb.

2.3.2. Željeznički promet

Željeznica koja prolazi Ivanić-Gradom je, kao i autocesta, dio europskog prometnog koridora X., te stoga također ima veliku nacionalnu i međunarodnu važnost. Ta željeznica je glavna poveznica između dva najveća željeznička čvorišta u Hrvatskoj: Zagreba i Vinkovaca, a ona je uglavnom dvokolosječna te se na njoj velikim dijelom doseže brzina do oko 160 km/h (jedino je dio između Dugog Sela i Novske jednokolosječan, te je stoga i mnogo sporiji). Dnevno

Zagreb i Ivanić-Grad povezuje oko 40 vlakova (brzih i putničkih), što samo pokazuje da Ivanić-Grad ima dobru željezničku povezanost (HŽPP, 2020).

2.4. RECEPTIVNI

Receptivni faktori razvoja turizma odnose se na objekte za turistički smještaj i organizacije za uređenje turističkih mjesta. Smještajni kapaciteti se razlikuju po kvaliteti i vrsti, pa razlikujemo hotele, kampove, motele, pansione, turistička naselja itd., ali i privatne smještaje poput vikendica. Oni su bitan faktor turističke ponude jer "od kvalitete smještajnih kapaciteta, ugostiteljskih objekata, objekata razonode, trgovine, sportskih i rekreacijskih objekata zavisi izbor turističke destinacije turista, masovnost turističkih kretanja, a i ekonomski efekti turista" (Kadušić i dr., 2018, 36). Hrvatska ima relativno nepovoljnu strukturu smještajnih kapaciteta iz razloga što ima premalo hotelskog smještaja koji donosi najveće profite, a mnogo kampova koji nisu toliko profitabilni, kao i brojne privatne smještaje u obliku apartmana koji se iznajmljuju i tako "uzurpiraju" turistički vrijedan prostor (Opačić, 2020).

U Gradu Ivanić-Gradu postoji devet pružatelja turističkog smještaja:

1. Prenočište i restoran Ivanićanka – devet moderno uređenih soba u centru Ivanić-Grada
2. Hotel Sport – 21 moderno opremljenih i uređenih smart soba i tri apartmana, izvan središta naselja Ivanić-Grad
3. Seoski turizam Kezele – deset soba i 22 kreveta, na samoj periferiji Grada u naselju Šumećani
4. Naftalan – 61 soba i 137 kreveta, u relativnoj blizini centra
5. Apartman Magnolia – jedan apartman s dva ležaja
6. Apartman "Melody" – dvije spavaće sobe i dječji krevet, u blizini centra Ivanić-Grada
7. Studio apartman "Pik" – jedna spavaća soba s dva ležaja, u Graberju Ivaničkom
8. Jadran kamen – jedna kuća s dva ležaja
9. Učenički dom Ivanić-Grad (Naftalan, 2020; Turistička zajednica Grada Ivanić-Grada, 2020; Turistička zajednica Grada Ivanić-Grada, n.d.g).

2.5. POSREDNIČKI FAKTORI

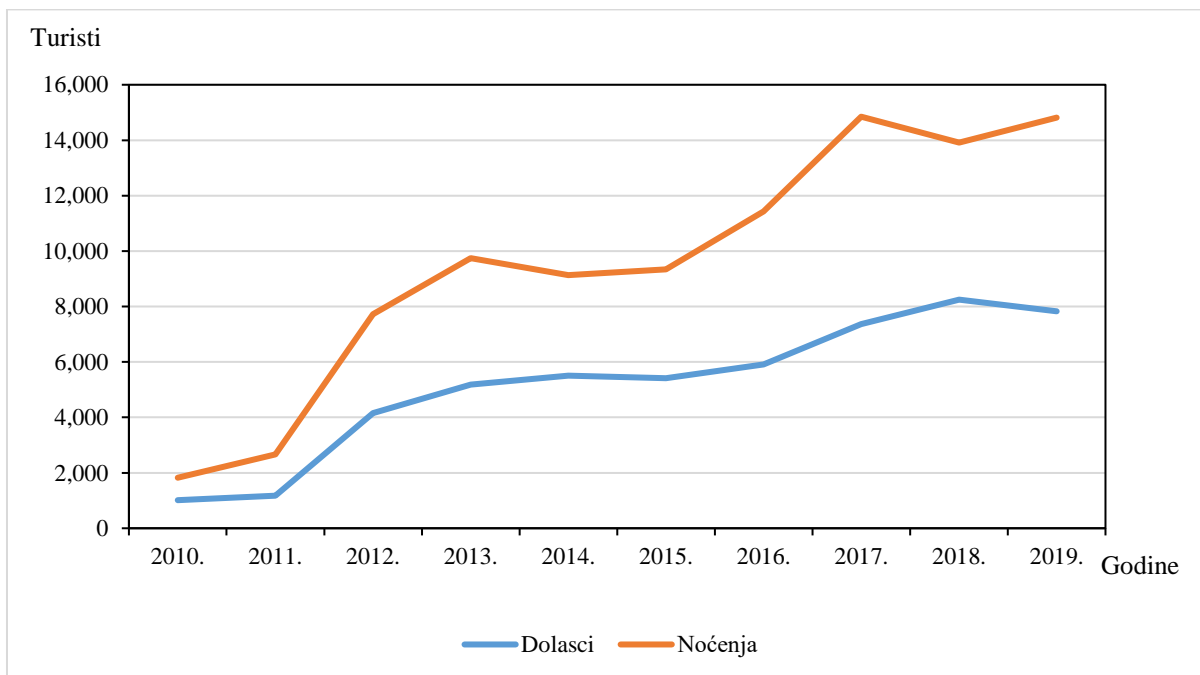
Posrednički faktori su oni koji čine sponu između davatelja i korisnika turističkih usluga, te koji olakšavaju potencijalnim turistima odlazak do željene destinacije i savladavanje poteškoća vezanih uz organizaciju putovanja: turoperatori i putničke/turističke agencije. Na području Grada Ivanić-Grada djeluju dvije turističke agencije:

- Petek tours – privatna agencija osnovana 2008. godine koja nudi putovanja od izleta za škole i vrtiće do višednevnih izleta u domaće i strane destinacije, a u Ivanić-Gradu nudi organizaciju smještaja u Hotelu Sport, te organizaciju seminara, konferencija, kongresa i radionica u prostoru Hotela Sport ili u Restoranu Garfield (Petek Tours, 2016).
- Insula Tours – privatna agencija kojoj prioritet također nije prostor Grada Ivanić-Grada, već tematski obilasci Zagreba i usluge turističkih vodiča na drugim domaćim i stranim destinacijama. Specifična je po tome što organizira putovanja uglavnom za žene i pruža usluge primarno kulturnog i obrazovnog turizma (Karzen i Karzen d.o.o., 2017).

3. POKAZATELJI RAZVOJA TURIZMA

Analizom pokazatelja razvoja turizma na području Grada Ivanić-Grada prikazat će se i analizirati: (1) pokazatelji turističke potražnje (dolasci i noćenja), (2) pokazatelji turističke ponude (postelje), (3) pokazatelji turističke potrošnje (prihodi), (4) struktura turističkih dolazaka, noćenja i postelja, (5) prosječni boravak, (6) iskorištenost smještajnih kapaciteta i (7) socijalni i fizički pritisak turizma.

Što se tiče turističkih dolazaka i noćenja, sa sl. 3. je odmah primjetno da njihov broj u zadnjih deset godina raste velikom brzinom. Početkom prošlog desetljeća Grad Ivanić-Grad je posjetilo malo više od 1.000 turista, a ostvareno je bilo 1.824 noćenja. Te brojke nisu rasle velikom brzinom slijedeće godine, no 2012. došlo je do otvorenja Hotela Sport zbog kojeg broj dolazaka raste gotovo četiri puta, a noćenja tri puta. Zatim brojevi opet stagniraju, a 2016. i 2017. godine počinju opet rasti zbog otvaranja novih smještaja (poput apartmana Melody) i bolje promocije ostalih smještaja. Zadnje dvije godine brojevi opet stagniraju, a obzirom na trenutnu situaciju s pandemijom koronavirusa, teško je predvidjeti kakve će brojke biti u 2020. godini.

Sl. 3. Dolasci i noćenja turista u Gradu Ivanić-Gradu 2010. – 2019. godine

Izvor: autor prema Turistička zajednica Grada Ivanić-Grada, 2020

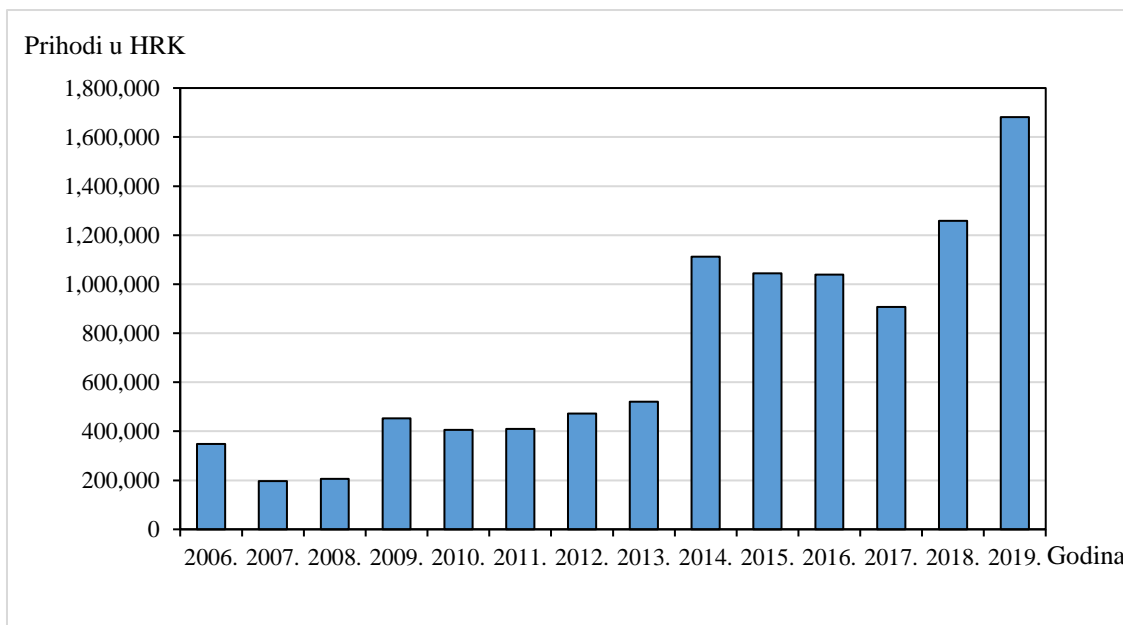
Obzirom da Grad Ivanić-Grad u svojem gospodarstvu nije toliko orijentiran na turizam, on ne obiluje turističkim posteljama. Kao što tab. 2. prikazuje, u 2019. godini Grad je imao 350 postelja, od čega više od 70% otpada na Naftalan i učenički dom. Za njima slijedi Hotel Sport, koji nudi najveću kvalitetu smještaja sa 48 postelja, zatim seoski turizam Kezele sa 22 postelje, pa Ivanićanka s 18. Ostali smještajni objekti su prilično novi i nude od dvije do četiri postelje. Iako se podaci o iskorištenosti smještajnih kapaciteta na prvu čine poražavajući, treba napomenuti kako to zapravo i nije tako. Učeničkom domu, koji ima iskorištenost manju od četiri dana, ipak nije primarna zadaća primati turiste već učenike srednje škole, a u zadnje vrijeme i studente Visoke škole. Što se tiče Naftalana, kojem iskorištenost iznosi manje od dva dana, brojke koje nudi Turistička zajednica Grada Ivanić-Grada nisu pouzdani jer oni ne obuhvaćaju sve posjetitelje (ovo će biti detaljnije analizirano u poglavlju koje je posvećeno samo Naftalanu).

Tab. 2. Postelje i iskorištenost smještajnih kapaciteta u Gradu Ivanić-Gradu 2019. godine

Objekt	Broj postelja	Iskorištenost smještajnih kapaciteta
Apartman Magnolija	2	0
Apartman Melody	4	81,25
Hotel Sport	48	185,08
Jadran kamen	2	3,00
Naftalan	132	1,48
Prenočište Ivanićanka	18	77,11
Seoski turizam Kezele	22	158,82
Studio apartman Pik	2	41,00
Učenički dom Ivanić-Grad	120	3,67
Ukupno	350	24,86

Izvor: autor prema Turistička zajednica Grada Ivanić-Grada, 2020

Prihodi koje Grad Ivanić-Grad ima od turizma su u zadnjih 15-ak godina narasli velikom brzinom (sl. 4.), što je i bilo za očekivati obzirom na rast dolazaka i noćenja. Prošle godine su prihodi iznosili gotovo 1,7 mil. kuna, što se može smatrati pristojnom brojkom obzirom da Grad Ivanić-Grad pripada u turistički slabije razvijen dio Hrvatske.

Sl. 4. Prihodi Grada Ivanić-Grada od turizma u razdoblju od 2006. do 2019. godine

Izvor: autor prema Turistička zajednica Grada Ivanić-Grada, 2020.

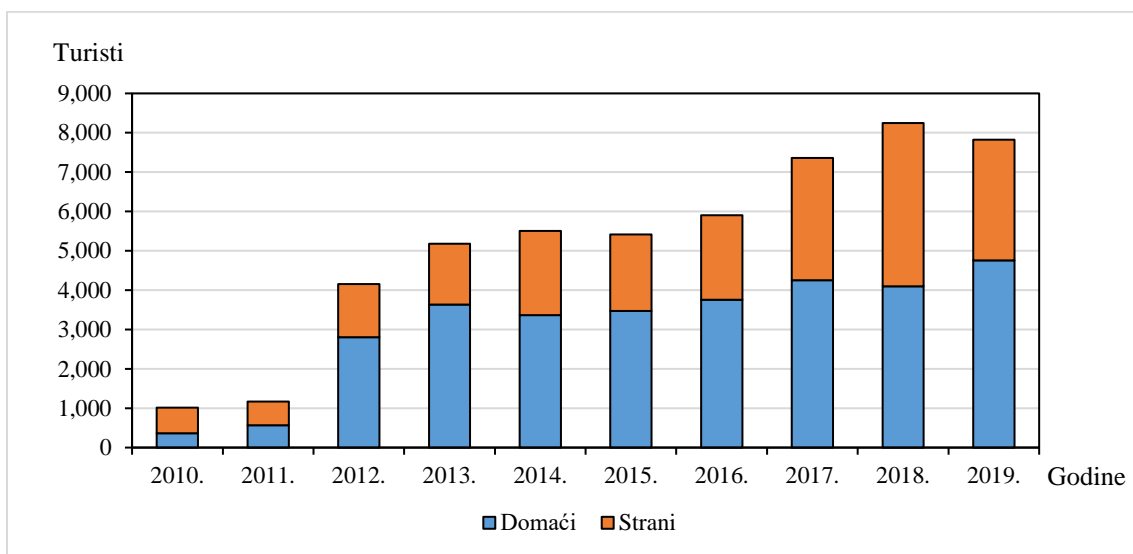
Kao što tab. 3. prikazuje, daleko najveći turistički prihodi dolaze od manifestacija (samo na Bučijadi se primjerice zaradilo 210.000 kn). Također je primjetno kako su ostvareni prihodi premašili očekivanja za gotovo 200.000 kn, što je novost, jer do prošle godine nije bilo ni približno takvih odstupanja.

Tab. 3. Prihodi turizma prema vrstama u Gradu Ivanić-Gradu 2019. godine

Prihodi po vrstama	Plan 2019	Ostvarenje 2019
Prihodi od boravišne članarine	83.000,00	83.804,23
Prihodi od turističke članarine	202.000,00	212.252,32
Prihodi od manifestacija	743.000,00	742.179,95
Prihodi za rad ureda Grad Ivanić-Grad	259.000,00	259.995,96
Prihodi od drugih aktivnosti - natječaji, sponzori, pokrovitelji	140.231,00	155.213,00
Suvenirnica		167.687,50
Prijenos prihoda prethodne godine	64.168,55	60.105,00
Ostali nespomenuti prihodi	1,00	0,91
Ukupno	1.491.399,55	1.681.256,87

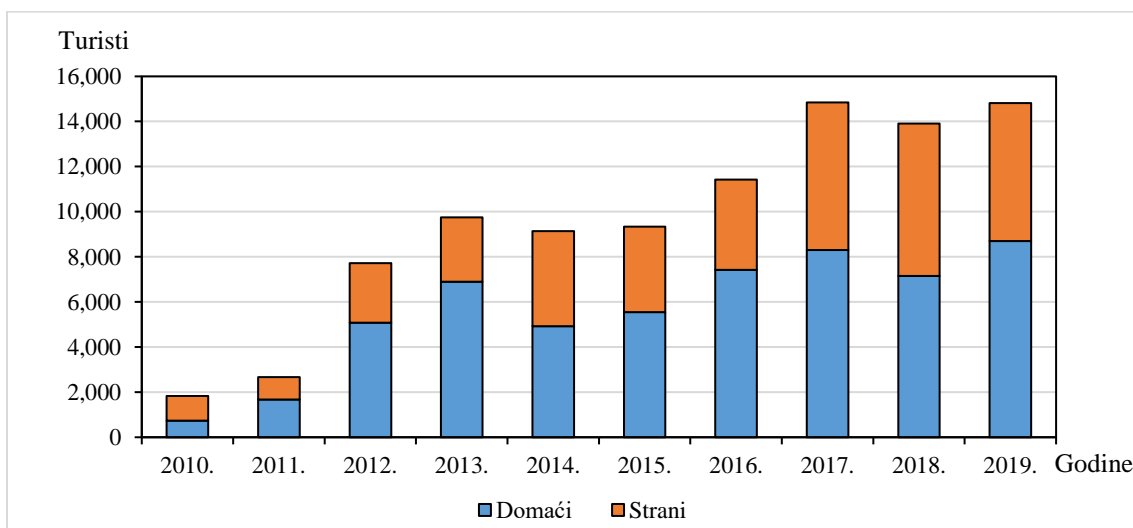
Izvor: autor prema Turistička zajednica Grada Ivanić-Grada, 2020

Kada promatramo turističke dolaske i noćenja prema podrijetlu zadnjih deset godina u Gradu Ivanić-Gradu, primjetno je da je i kod dolazaka (sl. 5.) i kod noćenja (sl. 6.) sve veći udio stranih turista. No domaćih turista je i dalje više od stranih, što i nije čudno obzirom da međunarodno značenje imaju samo Žabarski festival u lipnju, biciklistička utrka Memorijal Stjepan Grgac i lječilište Naftalan. Ovdje ponovno treba napomenuti kako brojke povezane s dolascima i noćenjima u Naftalanu nisu potpuni, te da ovi grafovi nisu stopostotno točan prikaz stanja. Prema Karzen i Karzen d.o.o. (2017.), 2016. godine je Naftalan imao 75,1% domaćih i 24,9% stranih turista, što nam govori da bi dominacija domaćih turista trebala biti još veća.

Sl. 5. Turistički dolasci prema podrijetlu u Gradu Ivanić-Gradu od 2010. do 2019. godine

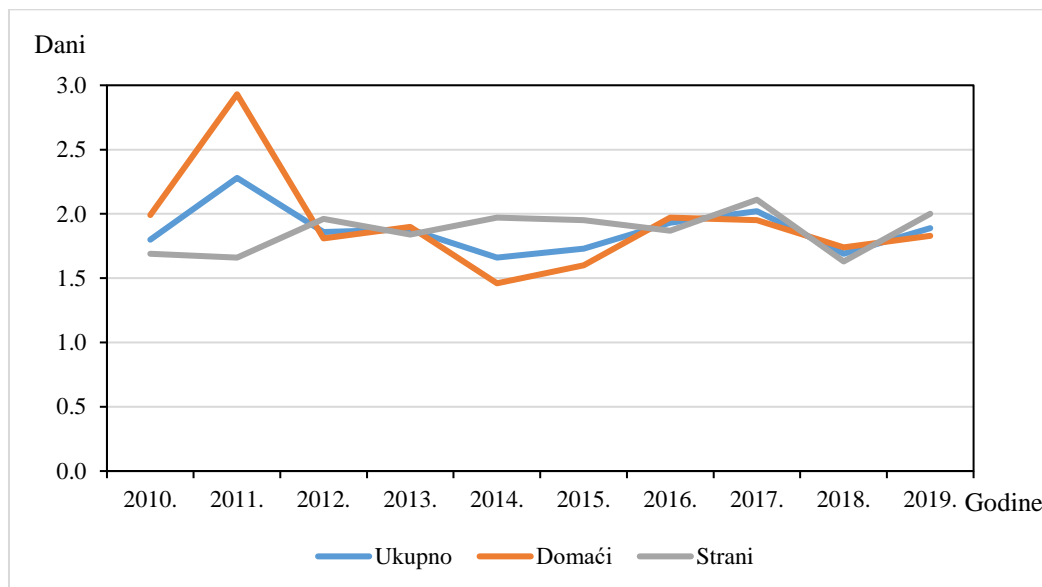
Izvor: autor prema Turistička zajednica Grada Ivanić-Grada, 2020

Sl. 6. Turistička noćenja prema podrijetlu u Gradu Ivanić-Gradu od 2010. do 2019. godine

Izvor: autor prema Turistička zajednica Grada Ivanić-Grada, 2020

Zadnjih deset godina prosječni boravaka turista ne varira mnogo. Uglavnom se kreće oko brojke od dva dana, što je i razumljivo obzirom da je Grad Ivanić-Grad lokacija u kojoj se sve kulturne atrakcije mogu posjetiti u veoma kratkom vremenu, a prirodnih atrakcija zbog kojih turisti ostaju dulje vremena u malim naseljima, poput mora ili viših planina, nedostaje. Kao što sl. 7. prikazuje, u zadnje vrijeme strani turisti ostaju malo dulje u odnosu na domaće, no te vrijednosti su zanemarive.

Sl. 7. Prosječni boravaka turista u Gradu Ivanić-Gradu od 2010. do 2019. godine

Izvor: autor prema Turistička zajednica Grada Ivanić-Grada, 2020

Pokazatelji pritiska turizma u tab. 4. pokazuju da Grad Ivanić-Grad ima veoma malu gustoću turističkih postelja (fizički pritisak turizma) koja se ne može uspoređivati s gustoćom naselja koja su orijentirana na turizam. No s druge strane također pokazuju da je sve veća gustoća turističkih dolazaka i noćenja (socijalni pritisak turizma), no da ona i dalje nije velika, te da se prisutnost turista u Gradu praktički niti ne osjeti.

Tab. 4. Pokazatelji pritiska turizma u Gradu Ivanić-Gradu od 2010. do 2019. godine

Godina	Stanovništvo	Dolasci	Gustoća dolazaka	Noćenja	Gustoća noćenja	Broj postelja	Gustoća postelja
2010.	14.566	1.014	6,96	1.824	12,52	165	0,95
2011.	14.548	1.172	8,06	2.667	18,33	183	1,05
2012.	14.531	4.155	28,60	7.725	53,16	0	0,00
2013.	14.513	5.184	35,72	9.748	67,17	225	1,30
2014.	14.496	5.507	37,99	9.137	63,03	225	1,30
2015.	14.478	5.416	37,41	9.343	64,53	225	1,30
2016.	14.461	5.907	40,85	11.430	79,04	340	1,96
2017.	14.443	7.364	50,99	14.848	102,80	344	1,98
2018.	14.426	8.248	57,18	13.909	96,42	344	1,98
2019.	14.408	7.824	54,30	14.817	102,84	350	2,02

Izvor: autor prema DZS, 2011 – 2016; Turistička zajednica Grada Ivanić-Grada, 2017 – 2020

4. VRSTE TURIZMA I TURISTIČKE ATRAKCIJE GRADA IVANIĆ-GRADA

Na prostoru Grada Ivanić-Grada se javljaju brojne vrste turizma, od kojih su najvažniji kulturni turizam u obliku brojnih kulturnih manifestacija, zdravstveni turizam i seoski turizam. Oblici turizma biti će analizirani pomoću opisivanja samih turističkih atrakcija zbog kojih turisti posjećuju ovaj prostor.

4.1. KULTURNI TURIZAM

"Kulturni turizam znači planirano putovanje i posjete drugim kulturama i mjestima da bi se nešto naučilo o njihovom stanovništvu, načinu života, kulturnom nasljeđu i umjetnosti, na način koji vjerno oslikava njihovu kulturu u povijesnom kontekstu" (Kadušić i dr., 2018, 130). Glavni resurs ove vrste turizma je kulturno nasljeđe, a kao što je poglavlje 2.2. pokazalo, Grad Ivanić-Grad takvih resursa ima: od tradicije tehničke kulture koju je opisala Pust Škrkulja (2007), preko kulturnih spomenika i triju muzeja, pa sve do brojnih kulturnih manifestacija koje se održavaju tokom cijele godine.

4.1.1. Muzeji

Muzej Ivanić-Grada osnovan je krajem 2014. godine, a registriran je početkom 2016. godine kao javna ustanova. Djeluje kao muzej općeg tipa, s naglaskom na proučavanju, zaštiti i komunikaciji baštine kojima povezuje prirodne specifičnosti i povijesni kontinuitet naseljavanja prostora i razvoja društva od kasnog srednjeg vijeka do suvremenog razdoblja. Ponuda Muzeja temelji se na oblikovanju dviju organizacijski povezanih, ali programski i prostorno odvojenih cjelina koje svaka na svoj način pričaju o povijesti ivanićkog kraja: Gradski muzej Ivanić-Grada i Muzej naftnog rudarstva Petica (Muzej Ivanić-Grada, 2018).

4.1.1.1. Gradski muzej Ivanić-Grad

Gradski muzej dijeli se prostorno na dva dijela: zgradu stare škole i kuću Kundek. Zgrada stare škole djeluje kao operativno i razvojno središte Muzeja, a njegov prostorni kapacitet iznosi oko 80 m² izložbenog prostora kojeg čine dvije veće prostorije i hodnik, mali uredski prostor (6 m²) u kojem je smještena uprava Muzeja, te radno-administrativni i preparatorski prostor s ormarima za pohranu građe (oko 16 m²) koji ne zadovoljava uvjete za muzejsku čuvaonicu

(Pust Škrkulja, 2018). Kuća Kundek¹ nalazi se u povijesnoj jezgri grada, a ona nažalost propada već skoro trideset godina. Ima bolju pristupačnost vozilima od zgrade stare škole, veću površinu i veći broj prostorija te bi stoga bila primjerena za više muzejskih i turističkih sadržaja, no nažalost ta je zgrada danas u lošem stanju te joj je potrebna obnova (Pust Škrkulja, 2018).

4.1.1.2. Tematski znanstveno-edukativni park/Muzej naftnog rudarstva na lokalitetu Petica
Tradicija naftnog rudarstva na području Grada Ivanić-Grada koja je gospodarski i socijalno transformirala taj prostor prepoznata je kao velik turistički resurs, a projekt tematsko znanstveno-edukativnog parka/Muzej naftnog rudarstva na lokalitetu "Petica" je određen za jednog od voditelja turizma (Pust Škrkulja, 2007; Karzen i Karzen d.o.o. 2017). Iako taj projekt do danas nije dovršen, pretpostavka je da bi takav muzej bio od velike koristi u turističkoj ponudi grada, i to primarno zbog blizine svjetski poznatog lječilišta na bazi nafte: Naftalana.

4.1.1.3. *Muzej izvan muzeja*

Kao treća organizacijska jedinica Muzeja Ivanić-Grad pojavljuje se koncept *Muzeja izvan muzeja*. Ciljevi su mu što bolja suradnja s vlasnicima materijalne i nematerijalne baštine, s udrugama i pojedincima, obiteljima i poslovnim subjektima na području JLS-a radi uspostave kvalitetne skrbi za baštinu. Muzej djeluje obrazovno i savjetodavno na terenu pomažući vlasnicima baštine te potencijalne muzejske građe u cilju što kvalitetnijeg čuvanja i zaštite (Pust Škrkulja, 2018).

4.1.2. Kulturne manifestacije

Kao što je već spomenuto, Grad Ivanić-Grad je bogat kulturnim manifestacijama tokom cijele godine. One se razlikuju u važnosti i posjećenosti, pa će stoga ovdje biti opisane samo one najvažnije.

4.1.2.1. Bučijada

Bučijada je izložbeno-prodajni sajam koji se svakog listopada održava u Ivanić-Gradu. U početku se bazirala na sajmu buča, proizvoda buča i prikazu tradicionalne pripreme bučnice, no tokom godina sajam se širio kroz uključivanje ugostiteljskih objekata, te je danas postao velika gastronomska manifestacija koju tokom tri dana vikenda posjeti na desetke tisuća ljudi. Osim

¹ Kuća Kundek je naime obiteljska kuća Đure Kundeka, nekadašnjeg gradonačelnika Ivanić-Grada koji je nakon smrti svoju kuću ostavio rodnom kraju sa željom da se koristi za potrebe obrazovanja mladih i pomoć siromašnima

gastronomskih sadržaja organizirani su i razni sadržaji za mlade poput vožnje buča-kočijom, igraonice i radionice s bučama i kazališne predstave, a u kasnijim satima organizirani su koncerti na kojima prisustvuju popularni hrvatski glazbenici koji daju toj manifestaciji još veću popularnost na nacionalnoj razini (Karzen i Karzen d.o.o. 2017.). Na Bučijadi sudjeluje preko 200 izlagača iz cijele Hrvatske, a broj turista raste: 2016. godine bilo je 20.000, 2017. godine 25.000, 2018. godine 70.000, a 2019. godine 50.000 posjetitelja (Turistička zajednica Grada Ivanić-Grada, 2017 - 2020). Veliku važnost za dolazak turista ima turističko-izletnički vlak "Bučko express" koji polazi iz Zagreba.

4.1.2.2. Sajam inovacija uz Festival igračaka i dječjih zborova

Festival igračaka održava se u Ivanić-Gradu svakog svibnja od 2013 godine, te je jedino događanje u Hrvatskoj i regiji u potpunosti posvećeno igračkama, igri i zabavi. Na Sportskom parku Zelenjak, koji je nedavno renoviran te tako postao prava atrakcija za brojne turiste i lokalno stanovništvo, okuplja se pedesetak izlagača igračaka, a organizatori tokom dva dana manifestacija osmisle bogat program za djecu i odrasle koji uključuje razna natjecanja, kazališne i mađioničarske predstave, filmove dječje tematike, te zabavne i edukativne radionice i igraonice. Drugog dana se na istoj lokaciji održava Festival dječjih zborova na kojem nastupa preko 300 djece (Turistička zajednica Grada Ivanić-Grada, n.d.a). Kao i u slučaju Bučijade organiziran je turistički vlak "Kids Express" koji putuje iz Zagreba do Ivanić-Grada (Karzen i Karzen d.o.o., 2017).

Sajam inovacija održava se u Ivanić-Gradu od 2014. godine. Pokrenut je od strane Elektroničkog i računalnog kluba u suradnji s Udrugom inovatora Hrvatske i Zajednicom tehničke kulture Zagrebačke županije. Sajam nema samo lokalni ili županijski, već i nacionalni značaj, a u šest godina održavanja (2020. godine se sajam zbog pandemije koronavirusa nije održao) je postao jezgra okupljanja mladih i inovativnih ljudi. Održava se svakog svibnja u izložbenom prostoru Hotela Sport, a tijekom njega se održavaju brojna predavanja i radionice (Elektronički i računalni klub, 2019).

4.1.2.3. Lipanj u Ivanić-Gradu

Ovaj pojam označava 40-ak manifestacija koje se održavaju tokom mjeseca lipnja. Manifestacije se kreću od sportskih (Humanitarni malonogometni turnir "Sportom protiv droge" na Izletištu Petek, Međunarodni turnir limača u nogometu, Natjecanje u trapu na streljani u Topolju, Biciklijada, Ulična košarka na Trgu Vladimira Nazora...), kulturnih (Međunarodni žabarski karneval, Smotra folklora Otoka Ivanića...), zabavnih (koncerti poznatih glazbenika

povodom Dana grada) i eno-gastronomskih (Fišijada "Branitelji gradu – da se ne zaboravi" na Zelenjaku, Izložba vina Udruge Brenta) (Karzen i Karzen d.o.o., 2017; Turistička zajednica Grada Ivanić-Grada, n.d.b). Od svih manifestacija trebalo bi definitivno izdvojiti Žabarski festival na kojem sudjeluje od 30 do 50 karnevalskih skupina iz cijele Hrvatske te gostujuće skupine iz Slovenije, Austrije, Italije, Crne Gore i Makedonije koje ukupno broje preko 500 karnevalista (Turistička zajednica Grada Ivanić-Grada, n.d.h).

4.1.2.4. Ostale manifestacije

Ostale manifestacije zbog manje atraktivnosti ili samo lokalnog značenja privlače manji broj turista i nemaju toliku važnost za Grad, no usprkos tome postoje neke koje su zbog svoje originalnosti i važnosti za samo lokalno stanovništvo vrijedne spomena i opisa. Manifestacija ŠkrletOVO najnovija je manifestacija pod pokroviteljstvom Grada, a njen cilj je kroz predstavljanje i kušanje promovirati autohtonu moslavačku sortu vina škrlet (Turistička zajednica Grada Ivanić-Grada, n.d.c). Johannesburg fest je manifestacija koja privlači uglavnom mlađe lokalno stanovništvo. Riječ je o festivalu koji se krajem ljeta održava dva dana u napuštenom bazenu Sportskog parka Zelenjak, a na njemu se održavaju koncerti, opuštene druženja, izrada grafita i izložbe radova studenata Akademije likovnih umjetnosti (Turistička zajednica Grada Ivanić-Grada, n.d.b). Međunarodna cestovna biciklistička utrka Memorijal Stjepan Grgac organizira se svaki treći vikend u kolovozu još od 1971. godine. Danas je ona postala međunarodna sportska manifestacija s preko 250 biciklista, a na njoj često sudjeluju i reprezentativci Hrvatske i drugih zemalja (Turistička zajednica Grada Ivanić-Grada, n.d.e). Oldtimer Rally se održava zadnju nedjelju kolovoza, a na njoj sudjeluje oko 100-tinjak učesnika s automobilima i motociklima koji izlažu svoja vozila na gradskom trgu (Turistička zajednica Grada Ivanić-Grada, n.d.f).

4.2. ZDRAVSTVENI TURIZAM U SPECIJALNOJ BOLNICI NAFTALAN

Zdravstveni turizam ima veliku važnost na području Grada Ivanić-Grada, a sve njene funkcije provodi međunarodno poznata Specijalna bolnica Naftalan. Ovo lječilište otvoreno je 1989. godine na jedinom izvoru ljekovitog ulja naftalana u Europi, a njegova glavna funkcija je liječenje kožnih i reumatskih bolesti, stanja nakon opeklina i rekreacija. Osim naftalana, u ovom lječilištu koriste se i drugi ljekoviti prirodni činitelj – slana termalna voda koja ima sekundarnu važnost, a služi za poboljšavanje cirkulacije u tijelu i imunološkog stanja organizma, a također smanjuje stres i napetost (Naftalan, 2020.). Iako je Naftalan definiran kao lokacija zdravstvenog

i lječilišnog turizma, brojni turisti ga posjećuju zbog wellness i kozmetičkih programa kojima se uljepšava i "pomlađuje" koža. Kao što je već rečeno, SB Naftalan raspolaže s ukupno 137 kreveta (od čega je 26 kreveta višeg smještajnog nivoa). Iako je prema podacima Turističke zajednice Grada Ivanić-Grada (2020) Naftalan u 2019. godini posjetilo 58 turista, a noćenja je bilo 195, te brojke nisu relevantne jer je pretpostavka da te brojke uključuju samo one turiste koji za vrijeme svog boravka nisu koristili zdravstvene i lječilišne funkcije, odnosno da u njih nisu uključeni pacijenti Naftalana (koje treba računati kao turiste jer se oni za vrijeme boravka često ponašaju kao turisti). Stoga bi trebalo vjerovati brojkama na službenim stranicama Naftalana prema kojima on ima preko 8.000 pacijenata godišnje, a obzirom na čestu dugotrajnost lječilišnih programa (koji znaju trajati i oko dva tjedna), može se pretpostaviti da se broj noćenja kreće oko 30.000, što potvrđuju i podaci iz Strategije razvoja turizma (2017) prema kojima je broj noćenja 2014. godine iznosio 29.156, a 2016. godine 33.417 (Karzen i Karzen d.o.o., 2017). SB Naftalan se zadnjih godina prostorno širi uz novoizgrađenu šetnicu kraj rijeke Lonje, te se otvaraju nove usluge za liječenje i rekreaciju, pa je stoga za očekivati da će njegove turističke brojke sve više rasti.

4.3. SEOSKI TURIZAM

Seoski turizam se kao i zdravstveni odvija na jednoj lokaciji: na seoskom turizmu Kezele koji se nalazi na krajnjem istoku Grada Ivanić-Grada u naselju Šumećani. Seoski turizam osnovan je od obitelji Kezele na obiteljskoj tradiciji pripreme kotlovine i proizvodnje vina, a danas osim eno-gastronomске ponude ova turistička atrakcija nudi i brojne sadržaje za aktivni i pasivni odmor: dječja i sportska igrališta, vožnja kočijom i čamcem, bicikliranje, jahanje konja pasmine hrvatski posavac, pješaćenje itd. (Seoski turizam – Kezele, 2019). Bitno za turističku atraktivnost ove lokacije je činjenica da su za prihvata turista uređene drvene kuće stare oko 100 godina, a u sklopu lokacije se nalaze još i dvije štale. U svim tim građevinama je izložena etno zbirka s tisućama starih kućanskih predmeta i rukotvorina. Što se tiče smještajnih kapaciteta, seoski turizam Kezele raspolaže s deset soba i 22 kreveta. Godine 2019. je imao 1.797 dolazaka i 3.494 noćenja, čime je iskorištenost smještajnih kapaciteta iznosila gotovo 159 dana. Sezonalnost nije posebice izražena, ali primjetan je veći broj posjetitelja za vrijeme blagdana.

4.4. OSTALI OBLICI TURIZMA

Kulturni, zdravstveni i seoski turizam su glavni oblici turizma na području Grada Ivanić-Grada koji privlače domaće i strane turiste. Ostali oblici turizma poput cikloturizma, ili lovnog i ribolovnog turizma imaju svoje potencijale te privlače određeni broj turista, no ipak imaju sekundarnu važnost.

4.4.1. Cikloturizam

Cikloturistička ruta na području Zagrebačke županije povezuje gradove, mjesta i općine županije umrežujući postojeće biciklističke rute i staze kao gotove turističke proizvode (Karzen i Karzen d.o.o., 2017.). Kroz Grad Ivanić-Grad prolazi istočni dio županijske cikloturističke rute koja se kreće od rijeke Save kroz Ivanić-Grad prema Dubravi, a zatim prema Vrbovcu, Sv. Ivan Zelini i na kraju Dugom Selu (Turistička zajednica Zagrebačke županije, n.d.a). Od cikloturističkih ruta lokalnijeg značenja treba izdvojiti tzv Plavu (52,5 km) i Svijetlo-crvenu (41 km) rutu kojima je Ivanić-Grad "polazište" (Turistička zajednica Zagrebačke županije, n.d.b). Usprkos tim rutama, cikloturizam u Ivanić-Gradu nije razvijen adekvatno prema potencijalima, te je stoga potrebno dalje investirati u uređenje biciklističkih staza: asfaltnih i onih u sklopu šuma Žutica i Marča, kako bi se privukao veći broj turista.

4.4.2. Lovni i ribolovni turizam

Šuma Žutica je područje koje se ističe najvećim bogatstvom biljnog pokrova i životinjskih vrsta. U njoj se nalazi raznolika divljač poput jelena, srne i divlje svinje, a obzirom na dobru prirodnu reprodukciju omogućen je njihov izlov, pa se tako godišnje ulovi oko deset jelena, 60 do 70 srna, 120 divljih svinja i znatan broj drugih vrsta divljači (Karzen i Karzen d.o.o., 2017).

Što se tiče ribolova, njegovom organizacijom se na području Grada Ivanić-Grada bavi UŠR Lonja koja je osnovana 1956. godine. Središte udruge su ribnjaci, popularno nazvani "Bajeri", u naselju Ivanić-Grad. Bajeri su i glavno ribolovno područje ovog Grada, a ribolov je moguć još i na spojnom kanalu Lonja-Strug (jugozapad Grada Ivanić-Grada), dijelu toka rijeke Lonje, dijelu toka rijeke Save, i ostalim kanalima unutar granica (UŠR Lonja, 2017).

5. BUDUĆI TURISTIČKI RAZVOJ

U strategiji razvoja turizma Grada Ivanić-Grada za razdoblje od 2018. – 2023. godine izložena su četiri strateška cilja, prioriteta, mjere i ključni investicijski projekti kojima Grad želi postati atraktivnija turistička destinacija.

Prvi i ključni strateški cilj je "Postići kvalitetnu i integriranu turističku ponudu". Njime će se nastojati objediniti i unaprijediti kvaliteta turističke ponude koja je, kao što je već viđeno, usmjerena na seoski turizam, manifestacije koje ne pridonose broju noćenja, te tretmane lječilišta i specijalne bolnice Naftalan. Drugim riječima, cilj je turističke atrakcije koje se gledaju zasebno ukomponirati u "jednu veliku turističku atrakciju" zbog kojeg turisti ne bi posjećivali Grad samo zbog jedne atrakcije (npr. samo radi posjeta seoskom turizmu Kezele ili dolasku na neku od manifestacija), već bi oni kroz više dana posjetili više turističkih atrakcija (npr. muzeje + određenu manifestaciju + seoski turizam Kezele + Naftalan), jer se sve te atrakcije gledaju kao potpuni turistički proizvod Grada Ivanić-Grada. To znači da je želja da turist iskusi sve od odmora u miru i tišini (seoski turizam Kezele), preko uživanja u lokalnim gastronomskim jelima i vinima (Bučijada, ŠkrletOVO), aktivnog odmora i aktivnosti u prirodi (cikloturizam), do upoznavanja kulturne i povijesne baštine (muzeji) (Karzen i Karzen d.o.o., 2017).

Drugi strateški cilj odnosi se na "unaprjeđenje turističke infrastrukture kao osnove za poboljšanje sadržaja i usluga". Prvi oblik infrastrukture se odnosi na sportsku infrastrukturu za sportaše² koji u Ivanić-Grad dolaze na pripreme, a za vrijeme boravka se često ponašaju kao turisti. Zatim slijedi unaprjeđenje infrastrukture vezane uz kulturnu baštinu kao što je kuća Kundek, te unaprjeđenje infrastrukture i sadržaja u okviru šume Žutica i Marča za aktivni turizam u prirodi. Plan je u okviru specijalne bolnice Naftalan razviti i dopuniti ponudu zdravstvenog i lječilišnog turizma kako bi se povećao broj turista u odnosu na pacijente, a kao dugoročni generator turizma smatran je Tematski park i Muzej "Petica" koji bi u sebi povezo razne oblike turizma (seoski, kulturni, zdravstveni). Cilj je također unaprijediti biciklističke, pješačke i poučne staze, te nadograditi druge sadržaje na postojeće manifestacije kako bi one postale atraktivnije i dobile veće međunarodno značenje (Karzen i Karzen d.o.o., 2017).

Treći strateški cilj je "Odrediti fokus i razviti kvalitetnu i prepoznatljivu turističku destinaciju". Ovdje bi glavni fokus bio teritorijalno okrupnjavanje turističke destinacije radi razvoja njezine prepoznatljivosti i kvalitete turističke ponude, a to se odnosi na trokut Ivanić-Grad – Kloštar Ivanić - Križ koji bi se međusobno mogli nadopunjavati turističkim atrakcijama, te bi se tako

² Ovo se uglavnom odnosi na brojne kategorije domaćih, ali i stranih rukometnih reprezentacija

stvorila prepoznatljiva moslavačka turistička regija u peripanonskoj turističkoj regiji. Sekundarni fokus bio bi vezan uz unaprjeđenje informiranosti javnosti o turističkoj ponudi Grada, te na uspostavljanju raznih oblika promocije putem društvenih i drugih medija (Karzen i Karzen d.o.o., 2017).

Četvrti i posljednji strateški cilj je "Postići učinkovito i održivo upravljanje destinacijom". Postizanje prijašnjih ciljeva nije moguće bez da se ojača kapacitet dionika u turizmu, te je stoga plan uspostaviti sistem kvalitetnog upravljanja turističkim sektorom, uspostaviti kontinuiranu adekvatnu financijsku potporu iz različitih izvora, razviti bolju educiranost turističkih i drugih djelatnika o inovativnim modelima i pristupima razvoju turizma, te educirati i osvijestiti lokalno stanovništvo o važnosti razvoja turizma (Karzen i Karzen d.o.o., 2017).

Usprkos tome što brojke zadnjih desetak godina pokazuju brz rast broja dolazaka i noćenja turista, teško je predvidjeti kako će se turizam ubuduće razvijati na području Grada Ivanić-Grada obzirom na novonastalu situaciju s pandemijom koronavirusa. U razdoblju od siječnja do srpnja ove godine Hrvatsku je posjetilo ukupno 4.111.647 turista, a zabilježeno je ukupno 26.343.247 noćenja (Hrvatska turistička zajednica, 2020). Kada se te brojke usporede s prošlogodišnjim, vidljivo je da su razlike velike te da bi turistički razvoj u cijeloj Hrvatskoj mogao zapasti u velike probleme. Naime, prošle godine je Hrvatsku u istom sedmomjesečnom razdoblju posjetilo ukupno 11.500.015 turista, a ostvareno je bilo ukupno 56.867.247 noćenja (Hrvatska turistička zajednica, 2019).

Tab. 5. Promjene turističkih dolazaka i noćenja u Hrvatskoj u razdoblju siječanj-srpanj 2019. i 2020. godine

	Hrvatska		
	Siječanj - srpanj 2019.	Siječanj - srpanj 2020.	Indeks
Dolasci	11.500.015	4.111.647	35,75
Noćenja	56.867.247	26.343.247	46,32

Izvor: autor prema Hrvatska turistička zajednica 2019; 2020

Te vrijednosti nam daju indekse promjene prikazane u tab. 5, a kada bismo na temelju njih procijenili dolaske i noćenja u Gradu Ivanić-Gradu dobili bismo velik pad na brojke koje su niže od onih nakon 2012. godine (manje od 3.000 dolazaka i 7.000 noćenja). Činjenica jest da takve procjene ne bi bile stopostotno točne, no pad se ipak mora očekivati.

6. ZAKLJUČAK

Turizam je najperspektivnija i najvažnija grana gospodarstva Hrvatske. Najrazvijenije turističke regije Hrvatske su one primorske, a brojke primorskih u kontinentalnoj Hrvatskoj može pratiti jedino Zagreb. Grad Ivanić-Grad, koji je dio peripanonske turističke regije, nema toliko razvijen turizam, no obiluje brojnim prirodno i društveno-geografskim turističkim atrakcijama koji privlače turiste.

Danas se turizam Grada Ivanić-Grada bazira uglavnom na tri vrste turizma. To su kulturni turizam u obliku brojnih kulturnih manifestacija među kojima prednjači Bučijada, zatim zdravstveni turizam u specijalnoj bolnici Naftalan, te seoski turizam na seoskom turizmu Kezele. Brojke izložene u trećem poglavlju pokazuju da Grad ima sve veći broj turističkih dolazaka i noćenja, te da je sve veći udio stranih turista. Ti trendovi mogu se usporediti s trendovima cijele Hrvatske, što nam govori da se Grad sve bolje promovira kao turistička destinacija. Potencijali za bolje turističke brojke postoje, a toga su svjesni i u samoj Strategiji razvoja turizma. Zadnjih par godina dovršeni su brojni projekti, poput izgradnje šetnice uz rijeku Lonju, širenje Naftalana, osnivanje Visoke škole, renoviranja parka Zelenjak itd., koji samo povećavaju turističku atraktivnost Grada, a u planu su i brojni projekti, od kojih je najvažniji izgradnja Tematskog parka/Muzeja "Petica", koji bi u budućnosti trebali još više povećati broj dolazaka i noćenja. Nažalost, zbog novonastale situacije s pandemijom teško je pretpostaviti kako će se turizam u Gradu ubuduće razvijati, no ostaje nada da će brojke u budućnosti nastaviti rasti.

Popis literature

Curić, Z., Glamuzina, N., Opačić V.T., 2013: *Geografija turizma – regionalni pregled*, Naklada Ljevak, Zagreb.

Jakovčić, M., 2016: Nastavni materijali za predmet „Prometna geografija“, Sveučilište u Zagrebu, Prirodoslovno-matematički fakultet, Geografski odsjek.

Kadušić, A., Smajić, S., Mešanović, Dž., 2018: *Turistička geografija: fizičkogeografske i društvenogeografske osnove turizma*, OFF-SET Tuzla, Tuzla.

Karzen i Karzen d.o.o., 2017: Strategija razvoja turizma Ivanić-Grada, http://www.tzig.hr/wp-content/uploads/2015/07/20180312_strategija_razvoja_turizma.pdf (28. 7. 2020.).

Opačić, V. T., 2020: Turistička geografija Hrvatske: Predavanje 2, Sveučilište u Zagrebu, Prirodoslovno-matematički fakultet, Geografski odsjek.

Pust Škrkulja, V., 2007: Baština tehničke kulture na širem području Ivanić-Grada: pogled iz perspektive očuvanja i mogućnosti aktivne reintegracije u razvojne planove jedinica lokalne samouprave, *Informatica museologica* 38 (1-2), 62-69.

Pust Škrkulja, V., 2018: Od muzeja do čuvaonice – Muzej Ivanić-Grada, *Muzeologija* (55), 130-137.

Popis izvora

Čudesna šuma Žutica, n.d.: Biljne zajednice šume Žutice, <http://www.sumazutica.com/biljni-svijet> (5. 8. 2020.).

Čudesna šuma Žutica, n.d.: Životinjski svijet šume Žutice, <http://www.sumazutica.com/zivotinjski-svijet> (5. 8. 2020.).

Državni hidrometeorološki zavod (DHMZ), 2020: Srednje mjesečne vrijednosti i ekstremi za Bjelovar u razdoblju 1949 - 2018, https://meteo.hr/klima.php?section=klima_podaci¶m=k1&Grad=bjelovar (2. 8. 2020.).

Državni hidrometeorološki zavod (DHMZ), 2020: Srednje mjesečne vrijednosti i ekstremi za Križevce u razdoblju 1961-2018, https://meteo.hr/klima.php?section=klima_podaci¶m=k1&Grad=krizevci (2. 8. 2020.).

Državni hidrometeorološki zavod (DHMZ), 2020: Srednje mjesečne vrijednosti i ekstremi za Sisak u razdoblju 1949-2018, https://meteo.hr/klima.php?section=klima_podaci¶m=k1&Grad=sisak (2. 8. 2020.).

Državni hidrometeorološki zavod (DHMZ), 2020: Srednje mjesečne vrijednosti i ekstremi za Zagreb Maksimir u razdoblju 1949-2018, https://meteo.hr/klima.php?section=klima_podaci¶m=k1&Grad=zagreb_maksimir (2. 8. 2020.).

Državni zavod za statistiku (DZS), 2013: Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2011. godine: stanovništvo prema starosti i spolu, po naseljima (28. 7. 2020.).

Državni zavod za statistiku (DZS), 2011: Turizam u 2010., https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2011/SI-1436.pdf (27. 8. 2020.).

Državni zavod za statistiku (DZS), 2012: Turizam u 2011., https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2012/SI-1463.pdf (27. 8. 2020.).

Državni zavod za statistiku (DZS), 2013: Turizam u 2012., https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2013/SI-1491.pdf (27. 8. 2020.).

Državni zavod za statistiku (DZS), 2014: Turizam u 2013., https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2014/SI-1515.pdf (27. 8. 2020.).

Državni zavod za statistiku (DZS), 2015: Turizam u 2014., https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2015/SI-1539.pdf (27. 8. 2020.).

Državni zavod za statistiku (DZS), 2016: Turizam u 2015., https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2016/SI-1564.pdf (27. 8. 2020.).

Elektronički i računalni klub, 2019: Izložba inovacija Ivanić-Grad, 15. – 16. svibnja 2019.

Grad Ivanić-Grad, 2014: Povijest Grada, <http://www.ivanic-grad.hr/grad/povijest/> (5. 8. 2020.).

GIS Data, 2005: Digitalni atlas Republike Hrvatske (GIS shapefileovi). Zagreb.

Hrvatska turistička zajednica, 2019: Informacija o statističkim pokazateljima turističkog prometa, srpanj 2019., <https://www.htz.hr/sites/default/files/2019-08/Informacija%20o%20statističkim%20pokazateljima%20-%20srpanj%202019.pdf> (27. 8. 2020.).

Hrvatska turistička zajednica, 2020: Informacija o statističkim pokazateljima turističkog prometa, srpanj 2020., <https://www.htz.hr/sites/default/files/2020-08/Informacija%20o%20statistickim%20pokazateljima%20-%20srpanj%202020.pdf> (27. 8. 2020.).

Hrvatske željeznice putnički prijevoz, 2020: Vozni red Ivanić-Grad – Zagreb Glavni kolodvor, <https://prodaja.hzpp.hr/hr/Ticket/Journey?StartId=72514&DestId=72480&ReturnTrip=false&DepartureDate=2020-09-01&ReturnDepartureDate=2020-09-01> (9. 8. 2020.).

Hrvatske željeznice putnički prijevoz, 2020: Vozni red Zagreb Glavni kolodvor – Ivanić Grad <https://prodaja.hzpp.hr/hr/Ticket/Journey?StartId=72480&DestId=72514&DepartureDate=2020-09-01&DirectTrains=True&Class=2&ReturnTrip=False&Passenger1Count=1&Passenger2Count=0&Benefit1Id=11> (9. 8. 2020.).

Knjižnice grada Zagreba, 2020: Mjesec hrvatske knjige 2020., <http://www.kgz.hr/hr/dogadjanja/mjesec-hrvatske-knjige-32265/32265> (5. 8. 2020.).

Ministarstvo turizma Republike Hrvatske, 2020: Turizam u brojkama 2019., https://www.htz.hr/sites/default/files/2020-07/HTZ%20TUB%20HR_%202019%20%281%29.pdf (28. 7. 2020.).

Muzej Ivanić-Grada, 2018: O Muzeju, <http://www.muzejivanicgrada.hr/o-nama/> (15. 8. 2020.).

Naftalan, 2020: Naftalan – jučer, danas, sutra, <https://www.naftalan.hr/hr/naftalan-jučer-danas-sutra/> (23. 8. 2020.).

OpenStreetMap, 2020: Relation: Državna cesta D43, <https://www.openstreetmap.org/relation/1232194#map=10/45.8154/16.4960> (9. 8. 2020.).

Petek Tours, 2016: O nama, <https://www.petek-tours.hr/o-nama> (10. 8. 2020.).

Seoski turizam – Kezele, 2019: Odmor, <http://www.kezele-vino.hr/odmor/> (23. 8. 2020.).

Turistička zajednica Grada Ivanić-Grada, 2017: Izvješće o radu i financijsko izvješće turističke zajednice Grada Ivanić-Grada (1. siječnja do 31. prosinca 2016.), http://www.tzig.hr/wp-content/uploads/2015/07/20170307_financijsko_izvjesce.doc (16. 8. 2020.).

Turistička zajednica Grada Ivanić-Grada, 2018: Izvješće o radu i financijsko izvješće turističke zajednice Grada Ivanić-Grada (1. siječnja do 31. prosinca 2017.), http://www.tzig.hr/wp-content/uploads/2015/07/20180312_izvjesce_rad_financijsko.doc (16. 8. 2020.).

Turistička zajednica Grada Ivanić-Grada, 2019: Izvješće o radu i financijsko izvješće turističke zajednice Grada Ivanić-Grada (1. siječnja do 31. prosinca 2018.), <http://www.tzig.hr/wp-content/uploads/2019/03/IZVJESCE-O-RADU-I-FINANCIJSKO-IZVJESCE-2018..doc> (16. 8. 2020.).

Turistička zajednica Grada Ivanić-Grada., 2020: Izvješće o radu i financijsko izvješće turističke zajednice Grada Ivanić-Grada (1. siječnja do 31. prosinca 2019.), <http://www.tzig.hr/wp-content/uploads/2020/04/IZVJE%C5%A0%C4%86E-O-RADU-I-FINANCIJSKO-IZVJE%C5%A0%C4%86E-TZIG-2019.-kopija.doc> (11. 8. 2020.).

Turistička zajednica Grada Ivanić-Grada, n.d.a: Festival Igračaka, <http://www.tzig.hr/turisticke-manifestacije/festival-igracaka/> (18. 8. 2020.).

Turistička zajednica Grada Ivanić-Grada, n.d.b: Johannesburg Fest, <http://www.tzig.hr/turisticke-manifestacije/johannesburg-fest/> (27. 8. 2020.).

Turistička zajednica Grada Ivanić-Grada, n.d.c: Manifestacija ŠkrletOVO, <http://www.tzig.hr/turisticke-manifestacije/physics/> (27. 8. 2020.).

Turistička zajednica Grada Ivanić-Grada, n.d.d: Manifestacije, <http://www.tzig.hr/manifestacije/> (10. 8. 2020.).

Turistička zajednica Grada Ivanić-Grada, n.d.e: Međunarodna cestovna biciklistička utrka Memorijal Stjepan Grgac, <http://www.tzig.hr/turisticke-manifestacije/medunarodna-cestovna-biciklisticka-utrka-memorijal-stjepan-grgac/> (27. 8. 2020.).

Turistička zajednica Grada Ivanić-Grada, n.d.f: Oldtimer Rally Ivanić-Grad, <http://www.tzig.hr/turisticke-manifestacije/oldtimer-rally-ivanic-grad/> (27. 8. 2020.).

Turistička zajednica Grada Ivanić-Grada, n.d.g: Smještaj, <http://www.tzig.hr/smjestaj/> (10. 8. 2020.).

Turistička zajednica Grada Ivanić-Grada, n.d.h: Međunarodni žabarski kontinentalni festival, <http://www.tzig.hr/turisticke-manifestacije/zabarski-karneval/> (9. 8. 2020.).

Turistička zajednica Zagrebačke županije, n.d.a: Cikloturistička karta Zagrebačke županije, <http://www.visitzagrebcounty.hr/biciklisticke-karte/cikloturisticka-karta-zagrebacke-zupanije/> (24. 8. 2020.).

Turistička zajednica Zagrebačke županije, n.d.b: Biciklistička karta 9, <http://www.visitzagrebcounty.hr/biciklisticke-karte/karta-9/> (24. 8. 2020.).

UŠR Lonja, 2017: Informacije, https://www.facebook.com/usrlonja/about/?ref=page_internal (25. 8. 2020.).

Visoka škola Ivanić-Grad, 2020: VI. Međunarodni znanstveno-stručni skup "Fizioterapija u sportu, rekreaciji i wellnessu", <https://www.vsig.hr/component/k2/item/181-vi-medunarodni-znanstveno-strucni-skup-fizioterapija-u-sportu-rekreaciji-i-wellnessu> (27. 8. 2020.).

World Tourism Organisation (UNWTO), 2019: International Tourism Highlights, <https://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284421152> (28. 7. 2020.).

POPIS SLIKA I TABLICA

Sl. 1. Položaj Grada Ivanić-Grada	2
Sl. 2. Procijenjeni klimatski dijagram Grada Ivanić-Grada	4
Sl. 3. Dolasci i noćenja turista u Gradu Ivanić-Gradu 2010. – 2019. godine	10
Sl. 4. Prihodi Grada Ivanić-Grada od turizma u razdoblju od 2006. do 2019. Godine	12
Sl. 5. Turistički dolasci prema podrijetlu u Gradu Ivanić-Gradu od 2010. do 2019. godine ...	13
Sl. 6. Turistička noćenja prema podrijetlu u Gradu Ivanić-Gradu od 2010. do 2019. godine ..	13
Sl. 7. Prosječni boravaka turista u Gradu Ivanić-Gradu od 2010. do 2019. godine	14
Tab. 1. Kulturne manifestacije u Gradu Ivanić-Gradu tokom godine	6
Tab. 2. Postelje i iskorištenost smještajnih kapaciteta u Gradu Ivanić-Gradu 2019. godine ...	11
Tab. 3. Prihodi turizma prema vrstama u Gradu Ivanić-Gradu 2019. godine	12
Tab. 4. Pokazatelji pritiska turizma u Gradu Ivanić-Gradu od 2010. do 2019. godine	15
Tab. 5. Promjene turističkih dolazaka i noćenja u Hrvatskoj u razdoblju siječanj-srpanj 2019. i 2020. godine	23